

Kick-off för regeringsuppdrag om näringslivets arbete med biologisk mångfald

Alla företag är beroende av och påverkar den biologiska mångfalden. Det konstaterade IPBES i sin senaste rapport om näringslivet och biologisk mångfald. Läget är allvarligt för den biologiska mångfalden, både globalt och i Sverige. Förlust av biologisk mångfald påverkar ekosystemens förmåga att leverera de tjänster som vi alla är beroende av, inte minst vår ekonomi. Det globala Kunming-Montreal ramverket slår fast att förlusten av biologisk mångfald ska stoppas och vändas till 2030, vilket kräver insatser från hela samhället.

Mot denna bakgrund fick Naturvårdsverket i regleringsbrevet för 2026 ett uppdrag att verka för samverkan, erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning om näringslivets beroende av och påverkan på biologisk mångfald. Arbetet ska uppmärksamma konkreta möjligheter för företag att minska sin direkta och indirekta påverkan genom hela värdekedjan, som stärker konkurrenskraft och beredskap. Uppdraget ska redovisas i september 2028 och innehålla förslag på fortsatt arbete.

Den 4 juni hölls en digital kick-off för uppdraget som samlade omkring 250 deltagare. Syftet med mötet var att berätta om regeringsuppdraget, starta dialogen och fånga inspel kring näringslivets behov och inriktning för uppdraget, samt presentera några slutsatser från IPBES rapport om näringslivet och biologisk mångfald. Syftet var också att inspirera till att fylla i det webbformulär för inspel till regeringsuppdraget som ligger öppet på Naturvårdsverkets webbsida till och med 28 augusti. Naturvårdsverkets inriktning för genomförandet av uppdraget är att det ska vara efterfrågestyrt och bygga på inspel från näringslivet och andra berörda aktörer.

Under mötet lyftes perspektiv från politik, forskning, näringsliv och civilsamhälle, med representanter från bland annat Svenskt Näringsliv och Sveriges Bergmaterialindustri, SEB, Axfood, företagsnätverket Business & Biodiversity Sweden, Världsnaturfonden och Lunds universitet.

Inledande perspektiv från regeringen och Naturvårdsverket

Kick-offen inleddes med perspektiv från Johan Kuylenstierna, generaldirektör för Naturvårdsverket och Helena Dyrssen, statssekreterare vid Klimat- och näringslivsdepartementet.

Johan Kuylenstierna betonade vikten av bred samverkan, innovation och dialog för att möta de växande utmaningarna kring biologisk mångfald. Det finns en ökande medvetenhet om naturens betydelse som en affärskritisk fråga och som en riskfaktor för både världsekonomin och den globala säkerheten, och vi ser hur näringslivet nu tar en alltmer framskjuten position i arbetet med biologisk mångfald. Naturvårdsverket ser mycket positivt på timingen för uppdraget och hur det ger ett tydligt mandat för myndigheten att jobba i samverkan med näringslivet kring dessa frågor framöver.

Helena Dyrssen framhöll att näringslivet länge visat ledarskap i klimatfrågan, och att biologisk mångfald nu på liknande sätt håller på att integreras i styrning, affärsmodeller och strategier. Klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är också tätt sammankopplade med varandra. Regeringsuppdraget syftar till att stödja denna utveckling och bidra till att biologisk mångfald blir en kärnfråga i företagsstyrning och finans, samt visa hur arbetet kan skapa affärsnytta, stärkt konkurrenskraft och beredskap. Bakgrunden är Kunming-Montreal ramverket för biologisk mångfald där näringslivets roll betonas på flera sätt och som behöver brytas ned och göras till verkstad. Regeringen har dessutom lyft fram näringslivets viktiga roll i Sveriges nationella strategi och handlingsplan för biologisk mångfald (NBSAP), som beslutades tidigare i år.

Företag kan agera redan idag – men samverkan och möjliggörande förutsättningar krävs, enligt IPBES

Susanne Arvidsson, docent vid Lunds universitet och programchef för forskningsprogrammet Mistra BIOPATH, presenterade några av huvudbudskapen från IPBES Business & Biodiversity assessment och kopplingar till svenska forskningsresultat.

Förlusten av biologisk mångfald är ett kritiskt hot mot människors välbefinnande, världsekonomin och nationers säkerhet. I den globala ekonomin i stort tas idag inte hänsyn till naturens värde vad gäller resursallokering – enligt IPBES investeras 7.3 biljoner dollar årligen i aktiviteter som driver förlusten av biologisk mångfald, samtidigt som de finansiella flödena som främjar biologisk mångfald uppgår till 220 miljarder dollar.

Klimatförändringarna ihop med förlusten av biologisk mångfald ställer nya krav på en ökad förståelse för riskhantering, scenarioplanering och kompetensutveckling. I många ledningsrum och styrelser finns idag fler frågor än svar - därför är [IPBES rapport om näringslivet och biologisk mångfald](#) ett viktigt bidrag som ger vägledning. Susanne Arvidsson har på uppdrag av Naturvårdsverket tagit fram [en presentation med huvudbudskapen från rapporten](#) översatta till svenska i syfte att tillgängliggöra rapportens resultat.

Ett centralt budskap i rapporten är att alla företag, direkt eller indirekt, är beroende av och påverkar den biologiska mångfalden. Alla företag har också ett ansvar att hantera sin påverkan och sina beroenden. Redan idag har vi tillräckligt mycket kunskap och metoder för att vägleda beslutsfattande, men dessa behöver vidareutvecklas, stärkas i sin tillämpning och vissa kunskapsluckor behöver fyllas. Samtidigt är det också nödvändigt att skapa möjliggörande förutsättningar; det skulle kunna bidra till att koppla samman det som är lönsamt med det som också är bra för biologisk mångfald.

För att skapa en möjliggörande miljö krävs förändringar inom fem olika områden - policy och regleringar; värderingar och normer; ekonomi och finans samt teknologi och data. Centrala förändringsaktörer för att skapa möjliggörande förutsättningar är förutom företag även regeringar och politik, finansmarknadsaktörer, finansiella institutioner samt övriga som exempelvis civilsamhället.

Tre centrala lärdomar från IPBES rapport om näringslivet och biologisk mångfald är att:

- Det går att agera redan idag, vi behöver inte invänta mer kunskap.
- Det är dags att kroka arm med aktörer från olika delar av samhället.
- Samarbete såväl som individuella och kollektiva åtgärder är avgörande för att skapa de möjliggörande förutsättningarna som behövs.

Susanne berättade vidare om en del av den forskning som bedrivs inom forskningsprogrammet Mistra BIOPATH.

Hur ser skillnaden ut mellan hanteringen av klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald i näringslivet? Det diskuteras i en [artikel i Business Strategy and the Environment](#). Inom forskningen syns stora skillnader, där klimatarbetet har kommit mycket längre, och integreringen av biologisk mångfald ligger efter. Styrelsens kompetens har visat sig viktig för att driva en agenda för biologisk mångfald framåt.

Andra forskningsresultat från programmet visar bland annat att organisationer fortfarande har svårt att omsätta kunskap kring biodiversitet till konkreta beslut, styrning och verksamhetsutveckling; att rapportering inte automatiskt leder till förändring, samt att incitamenten för att vidta åtgärder för biologisk mångfald fortfarande är svaga, splittrade och/eller motverkar varandra.

Behov av samverkan, incitament och förändrade spelregler lyftes av panelen

I den sista delen av mötet gav olika delar av näringslivet samt civilsamhället sina perspektiv på uppdraget under ett panelsamtal.

Anders Enetjärn, Business & Biodiversity Sweden/Ecogain, betonade vikten av att tydliggöra affärsrelevansen av biologisk mångfald. Framgångsrika företag har gått från att se biologisk mångfald som en sidofråga till att integrera den i sina affärsmodeller. Enetjärn lyfte också behovet av incitament som gör det lönsamt att göra rätt för naturen, samt arbetet med metrikverktyget Climb, utvecklat av Ecogain och elva stora företag som nu är på väg att bli standardiserat genom SIS. Enetjärn framhöll även vikten av likvärdig styrning mellan sektorer, så att alla arbetar mot samma mål.

Lisa Sennström, Svenskt Näringsliv och Sveriges Bergmaterialindustri, lyfte behovet av att involvera näringslivet nära i hela processen kring uppdraget och vikten av att se biologisk mångfald i ett helhetsperspektiv i relation till klimatomställningen, cirkularitet och beredskap. Att skapa incitament för att arbeta med biologisk mångfald och undanröja hinder är också centralt för arbetet framåt.

Petronella Engström, SEB, framhöll att finansiella aktörer har en viktig roll i att sätta kriterier för biologisk mångfald. Hon beskrev en växande medvetenhet som öppnar för att integrera frågan i arbete med klimatanpassning, resiliens och vatten. Hon efterlyste en gemensam målbild och tydligare ägarskap över frågan, och lyfte fram vikten av erfarenhetsutbyte samt den stora vilja som finns hos många aktörer att dela med sig av kunskap och erfarenheter.

Elin Larsson, WWF, betonade att naturen är företagens "viktigaste leverantör", men att den i dag ofta är gratis att använda, vilket gör att det ser ut att löna sig mer att utarma naturen än att bevara den. För att vända utvecklingen behövs ökad kunskap, att verksamheter förstår och mäter sin påverkan samt förändrade spelregler som gör att det lönar sig att göra rätt. Hon efterfrågade vidare en nationell samordnare för näringslivets arbete med biologisk mångfald, branschvisa färdplaner och ett naturpolitiskt ramverk.

Helena Allard, Axfood, lyfte att näringslivet kan göra mycket men att politiken måste styra åt samma håll, bland annat genom regler och ekonomiska styrmedel. Hon pekade på behovet av en ambitiös nationell restaureringsplan enligt naturrestaureringsförordningen, stöd och mål för ekologisk försäljning och bättre erfarenhetsutbyte. Myndigheter kan fungera som samlande plattformar för initiativ och kunskap.

Susanne Arvidsson, Lunds universitet, betonade avslutningsvis behovet av en spelplan där det lönar sig att ta hänsyn till biologisk mångfald. Hon efterfrågade tydliga politiska riktlinjer, kapacitetsbyggande och bättre översättning av forskning till användbar information som kan integreras i beslutsfattande.

Frågor och diskussion i chatten

Under kick-offen delades många bra tips i mötets chatt. I anmälan till kick-offen fanns också möjlighet att skicka med en fråga. Vissa frågor besvarades under mötet, övriga frågor tas med i det fortsatta arbetet. Tack för era bidrag!

Följande tips delades:

- Rapporten "[Livsviktigt naturbete - Hur vi restaurerade 700 hektar natur och fyrdubblade certifierat naturbeteskött](#)" som summerar ett arbete genomfört av Coop Östra och WWF
- [Generationsbidraget.se](#), en finansiell lösning framtagen av Initiativ 1415
- Rapporterna "[Biodiversity in practice: From loss to gain](#)" samt "[Biodiversity: Key steps to future-proof businesses](#)" från Sweco
- Företaget Houdinis [hållbarhetsanalys utifrån ramverket om planetära gränser](#)
- Rapporten "[Företagens investeringar i biologisk mångfald](#)" som Länsstyrelsen i Stockholm tagit fram kring hur länsstyrelsen kan främja företagets arbete med biologisk mångfald
- Region Hallands arbete kring energi, biologisk mångfald och cirkulär ekonomi delades som ett gott exempel, där man samlar kommuner, länsstyrelse och akademi för att stötta det regionala näringslivet i omställningsarbetet (ingen länk delades).
- Guiden "[Asking Better Questions on Nature – For board directors](#)" från Task-Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) som är samskapad med Accounting for Sustainability (A4S) och direkt riktad till finansiella beslutsfattare.

- Länsstyrelsen i Dalarna har tillsammans med Naturvårdsverket 2023 tagit fram en metod för att i svensk kontext samla olika experter och aktörer i ett landskap för att identifiera viktiga åtgärder att genomföra för att rusta landskapet för framtiden (ingen länk delades).
- Webbssidorna [Biologisk mångfald – Jernkontoret](#) och [Industrin främjar biologisk mångfald – Jernkontoret](#) där det går att läsa mer om Jernkontorets arbete med biologisk mångfald
- Inom Biodiversa+ har tre kompletterande rapporter publicerats som fokuserar på hur data om biodiversitet kan användas och delas i praktiken: [The Biodiversa+ Business & Biodiversity Toolkit – Biodiversa +](#)
- [Handslaget för biologisk mångfald i Göteborgsregionen](#) lyftes i chatten som ett exempel på samverkan inom biologisk mångfald
- Metriken [Climb](#)
- Företagsnätverket [Business & Biodiversity Sweden](#)
- [Bergmaterialindustrins färdplan för biologisk mångfald](#)
- Inom projektet SamBio – samverkan för biologisk mångfald har [verktyg om biologisk mångfald för näringslivet](#) sammanställts i syfte att hjälpa företag att komma igång med arbetet att gynna biologisk mångfald.

Nästa steg

[Webbformuläret](#) för inspel till regeringsuppdraget kommer ligga öppet på Naturvårdsverkets webbsida till och med 28 augusti. Naturvårdsverket tar även fram en förstudie kring näringslivets arbete med biologisk mångfald, som också kommer att integrera inspelen från webbformuläret. Arbetet tillgängliggörs i rapportform och via presentationer.

Under hösten planerar vi för att etablera olika former för samverkan, bland annat önskar Naturvårdsverket etablera en samverkansgrupp med representanter för näringslivet och andra berörda aktörer som kan bidra nära i arbetet, samt utvecklingsgrupper för olika prioriterade sakområden och aktiviteter.

Följ arbetet med regeringsuppdraget här: [Näringslivet och biologisk mångfald](#)

Tack för era bidrag och vi ser fram emot fortsatt samverkan!

